

3D ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΣΤΟ ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ – ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΛΕΜΕΣΟΥ

«Ένα μουσείο για τον σύγχρονο, υπαρκτό και γοητευτικό ρομαντισμό της Λεμεσού»

Εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, τα Μουσεία της χώρας μας παρέμειναν κλειστά για μεγάλο χρονικό διάστημα. Όμως, ακόμη και αυτή τη δύσκολη περίοδο, προσπάθησαν να συνεχίσουν το έργο τους μέσα από ψηφιακές εφαρμογές και δράσεις. Μέσα από τις συλλογές τους, τις μέρες αυτές που «μένουμε σπίτι» η τεχνολογία απέμεινε ως η μόνη διέξοδος για να θαυμάσουμε κορυφαία μνημεία και έργα πολιτιστικής μας κληρονομιάς, χωρίς να χρειαστεί η επίσκεψη των αιθουσών των μουσείων.

Η ανάγκη αυτή για πρόσβαση στο ευρύ κοινό μέσα από τις νέες τεχνολογίες μπόρεσε να υλοποιηθεί με τη συνεργασία του Παττίχειου Δημοτικού Μουσείου, Ιστορικού Αρχείου και Κέντρου Μελετών Λεμεσού με την εταιρεία Duoovision. Ο Αθηνόδωρος Μέντζης από την πρώτη κιόλας συνάντηση μπόρεσε να συλλάβει το πνεύμα του ιδρύματος και να το αποτυπώσει με τρισδιάστατα μοντέλα και εικονικές περιηγήσεις. Η τρισδιάστατη αυτή περιήγηση προσκαλεί στην εξερευνήση του μουσείου με ένα τρόπο ελκυστικό στον θεατή. Καταγράφεται τόσο η ίδια η έκθεση του μουσείου όσο και η επιπλέον πληροφορία που οι μελετητές επιθυμούν να συμπεριλάβουν. Όλες οι εικονικές περιηγήσεις και οι εμπειρίες εικονικής πραγματικότητας έχουν κατασκευαστεί με σκοπό να είναι εύχρηστες και κατανοητές.

Η περιήγηση ξεκινά με σύντομα βίντεο όπου η λήψη τους έγινε ειδικά για τις ανάγκες της τριδιάστατης ξενάγησης. Το πρώτο βίντεο παρουσιάζει τον περιβάλλοντα χώρο του μουσείου δηλαδή το Δημόσιο Κήπο ο οποίος δημιουργήθηκε επί δημαρχίας Χριστόδουλου Σώζου το 1909, και συνδέεται με τους δύο χάρτες της συλλογής του ιδρύματος τοποθετώντας το Σπίτι του Επάρχου στο χώρο.

Δείτε το βίντεο https://youtu.be/R4bO_V-OpeU

Χάρτες της Λεμεσού

Σε αυτό το σημείο ο θεατής μπορεί να δει και φωτογραφίες του φωτογραφικού αρχείου της πόλης που αναδεικνύουν την ομορφιά του κήπου διαχρονικά. Μπροστά του έχει φυτευτεί ένα γιασεμί, αγαπημένο λουλούδι των Λεμεσιανών και προφανώς και του Μάριου Τόκα («Η νύχτα μυρίζει γιασεμί», αναπολώντας, καθ' ομολογίαν, μαγικές βραδιές που πέρασε στη Λεμεσό των παιδικών του χρόνων.

Φωτογραφίες από το Δημόσιο Κήπο.

Καθώς θα στρέφετε προς το κτίριο από την αυλή του μουσείου μπορεί να δεί κανείς με λεπτομέρεια το εξωτερικό πλάνο του κτιρίου. Έκει ο Επιστημονικός Διευθυντής κ. Μίμης Σοφοκλέους αναλύει τον τίτλο του ιδρύματος.

Δείτε το βίντεο <https://youtu.be/XwkX23siKH0>

Το κτήριο αποτελεί κτίσμα της δεκαετίας του 1910 όταν η οικία του Κυβερνήτη και του Διοικητή Λεμεσού μετακινήθηκε από το Κομεσαριάτο για να κτιστεί ειδικά, έξω από την πόλη (όπου ήταν τότε η περιοχή της οδού Βύρωνος), το συγκεκριμένο κτήριο σε αρχιτεκτονικό κτήριο αποικιακού ρυθμού. Εργολάβος του κτηρίου, σύμφωνα με τον Άντρο Σωτηρίου ήταν ο Χριστόδουλος Αντωνίου και διευθυντής των Δημοσίων Έργων ο γνωστός Καφιέρο. Πυρπολήθηκε το 1931 στην εξέγερση των Οκτωβριανών και ξανακτίστηκε το 1933 πάλι υπό την επίβλεψη των Δημοσίων Έργων (Public Works Department). Στην πρόσοψη του κτηρίου, κοντά στην πόρτα του γραφείου υπάρχει εντοιχισμένη πλάκα που γράφει (δυσκολο-διαβάζεται ένεκα φθοράς της επιγραφής): «PWD REBUILD 1933».

Το σπίτι του Επαρχου στολισμένο κατά τους εορτασμούς

Εντοιχισμένη πλάκα που γράφει: «PWD REBUILD 1933»

Ανεβαίνοντας τα σκαλοπάτια για την είσοδο στο κτήριο συναντούμε ένα εμπορικό ποδήλατο, δωρεάν προς το Μουσείο από την Οικογένεια Ττοφή Κυριάκου. Τέτοια ποδήλατα συναντούσε κάποιος σε όλη τη Λεμεσό καθότι τα διάφορα εμπορικά καταστήματα και εργαστήρια σε μια εποχή που δεν υπήρχαν πολλά αυτοκίνητα

διακινούσαν τα εμπορεύματά τους με ποδήλατα. Προέρχεται από την πρώτη υπεραγορά που έγινε στη Λεμεσό, στην οδό Σαριπόλου, που σήμερα στεγάζει το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών του ΤΕΠΑΚ.

Μπαίνοντας στο κτίριο ο Επιστημονικός Διευθυντής κ. Μίμης Σοφοκλέους καλωσορίζει τον θεατή και διηγείται την ιστορία από τον πρώτο Άγγλο Κυβερνήτη της Λεμεσού, captain Bury δεν πρόλαβε να κάνει κάποιο έργο γιατί έφυγε νωρίς. Ο πρώτος Άγγλος Κυβερνήτης της Λεμεσού, ήταν ουσιαστικά ο συνταγματάρχης Falkland Warren ο οποίος επέδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την πόλη και από τις πρώτες κιόλας μέρες διακυβέρνησης του η κατάσταση της Λεμεσού βελτιώθηκε. Φτάνοντας στον τελευταίο έπαρχο οποίος δεν διέμενε στο κτίριο τον Νίκο Ρούσο ο οποίος συγκατένευσε να μη μείνει στο κτήριο και να δοθεί το κτήριο στον Δήμο Λεμεσού για να στεγάσει το Ιστορικό Αρχείο.

Δείτε το βίντεο <https://youtu.be/6pINI7qbSFU>

Στο χώρο της υποδοχής στα αριστερά θα δει κανείς ένα από τα πιο καλά και διατηρημένα έπιπλα αστικής κατοικίας στην Κύπρο, έργο του 1895 με μικτή τεχνική – μπαρόκ και κυπριακά μοτίβα. Δωρεά της Γκαλερί Erga Auctions. Στο έπιπλο υπάρχει το Βιβλίο των Επισκεπτών, έργο του Βιβλιοδετείου «Λέλλος Κωνσταντινίδης και Υιός». Ενώ ανεβαίνοντας τη σκάλα υπάρχει μια μεγάλη φωτογραφία της Λεμεσού, έργο του φωτογράφου Ιωάννη Παύλου Φώσκολο στην οποία φαίνεται το παραλιακό μέτωπο της Λεμεσού το 1878.

Στο ισόγειο δεξιά βρίσκεται η αίθουσα του Αρχείου Τύπου και το Ερευνητικό Κέντρο Γραφείου Τύπου και πληροφοριών.

Δείτε το βίντεο <https://youtu.be/IRKooxy2Qh4>

Ο κατεξοχην μουσειακός χώρος ξεκινά από την αίθουσα αριστερά όπου εκτός από τον χώρο συνεδριάσεων στεγάζει και έξι μεγάλες βιτρίνες. Η πρώτη προθήκη περιέχει προϊόντα διαφόρων τύπων (υλικά και πνευματικά) που παρήχθησαν στη Λεμεσό από εργοστάσια ή εργαστήρια. Ανάμεσα τους ξεχωρίζουν τα τσιγάρα του Πατίκη, του Δρουσιώτη και του Σχίζα, (οι πάλαι ποτέ καπνοβιομηχανίες της πόλης), καφές από το καφεκοπτείο του Καϊμακάμη, Ανατολή και Βυζαντινός (από τη συλλογή του Μίμη Σοφοκλέους), ποτά της ΚΕΟ, η θρυλική Κεοβίτα, η λεμονάδα Λανίτη, η πορτοκαλάδα της ΚΕΑΝ, η γαζόζα Σαλλούμη Πλατρών, κουμανταρίες, κονιάκ και κρασιά του Χατζηπαύλου, της ΕΟΛ, της ΛΟΕΛ, της ΣΟΔΑΠ.

Η Γιορτή του Κρασιού

Η Γιορτή του Κρασιού, που από το 1961 διοργανώνεται στη Λεμεσό εκπροσωπείται με μια σειρά αντικειμένων και υλικού. Αντικείμενα και βιβλία από τη Γιορτή του Κρασιού η οποία το 2011 συμπλήρωσε το χρυσό Ιωβηλαίο της (1961-2011). Τα βιβλία και τα ντοκουμέντα της Γιορτής του Κρασιού προέρχονται από το Αρχείο του Μίμη Σοφοκλέους, του Κώστα Κολακίδη, του Τίτου Κολώτα. Στις άλλες, πάνω σειρές υπάρχουν κλασικά βιβλία για τη Λεμεσό, από τη συλλογή βιβλίων για τη Λεμεσό του αρχιτέκτονα και ερευνητή της ιστορίας της Λεμεσού Τάσου Ανδρέου, εθελοντή του αρχείου.

Η δεύτερη προθήκη περιέχει συμβολικά στοιχεία από τα Καρναβάλια της Λεμεσού. Υπάρχει μια στολή των Μαζορετών, σήμα κατατεθέν των Καρναβαλιών και μια στολή του «Άγνωστου Καρναβαλιστή». Υπάρχει η αφίσα του Κομιτάτου της δεκαετίας του 1930, προσφορά της γκαλερί Erma Auctions, Περιοδικό για τα Καρναβάλια, προσφορά του Μιχάλη Μουζουρίδη, φωτογραφικό άλμπουμ της οικογένειας Πάμπου Σιαμάνη, βιβλίο για τα καρναβάλια του Άντη Ψημενόπουλου κ.λπ. Στο επάνω ράφι θα δει ο επισκέπτης δύο μάσκες καρναβαλιού που κοσμούσαν ένα καρναβαλίστικο άρμα τη δεκαετία του 1960, έργο του Κωστάκη Μαυρογένη, ενός σημαντικού κατασκευαστή αρμάτων.

Φωτογραφίες καρναβαλιού

Η Τρίτη προθήκη περιέχει αντικείμενα που περιγράφουν τη θαλασινή Λεμεσό. Υπάρχει ομοίωμα του σκάφους «Σεβαστή» ιδιοκτησία του Ιωάννη Μανδαλιού, πατέρα του βαρύτονου Παναγιώτη Μανδαλιού. Περιέχει ναυτικά έγγραφα που δείχνουν τη σύνδεση της Λεμεσού με τη θάλασσα μέσω του εμπορίου κυρίως. Υπάρχει επίσης φωτογραφία και υλικό από το σκάφος «Λάμπουσα» που το 2007 περιήλθε στην ιδιοκτησία του Δήμου Λεμεσού μέσω ενός ειδικού ευρωπαϊκού προγράμματος για τον παροπλισμό παλαιών ιστορικών σκαφών. Μια φωτογραφία με τρεις караβομαραγκούς να ποζάρουν περήφανοι πάνω σε μια μαούνα στο παλιό Καρνάγιο που πριν μεταφερθεί δυτικά, εκεί που είναι τώρα, βρισκόταν για χρόνια απέναντι από τον Δημοτικό Κήπο.

Το λιμάνι της Λεμεσού

Η τέταρτη προθήκη αντιπροσωπεύει τον «Ηχο της Πόλης», δηλαδή, τις καντάδες. Οι λεμεσιανές καντάδες υμνούν τη Λεμεσό με ένα μοναδικό τρόπο. «Καλώς μας ήλθατε φέτος πάλι/ στην όμορφή μας τη Λεμεσό/ για να χαρείτε το καρναβάλι/ με το μεθύσι του το τρελό. Με κιθάρες με τραγούδια/ νέοι, γέροι και παιδιά/ στους δρόμους θα γυρνάμε όλοι μαζί/ ώσπου να ρθει το πρωί.»

Η προθήκη περιέχει το μαντολίνο και την κάπα του κανταδόρου Κλεάνθη Φανάρη καθώς και φωτογραφίες (προσφορά του γιου του, Λάκη Φανάρη). Περιέχει, επίσης, το μαντολίνο και την κιθάρα του κανταδόρου Γιώργου Γιωργαλλέτου (προσφορά του γιου του Λόλλου Γιωργαλλέτου). Περιέχει, επίσης, δύο χειρόγραφα με τους στίχους δύο τραγουδιών που έγραψε ο Αλέκος Οράτης και που πρωτοτραγούδησε το θρυλικό «Τρίο Αμίγκο» (Ρούλης Παλληκαρόπουλος, Τότης Τσιγκουρής, Πανίκος Μιχαηλίδης) και έχουν ενταχθεί στην

παράδοση του Καραβαλιού ως κλασικά τραγούδια πλέον. Περιέχει, επίσης, φωτογραφίες με παλιούς κανταδόρους καθώς και τον δίσκο «Εδώ Λεμεσός», έργο της Ομάδας Κανταδόρων Γιωργαλλέτου σε ενορχήστρωση του συνθέτη Μίμη Πλέσα. Περιέχει πεντάγραμμα με συνθέσεις του Γώγου Μιχαηλίδη-Μουτσοχίτο, σημαντικού παράγοντα της καλλιτεχνικής Λεμεσού. Υλικό από την ιστορία των κανταδόρων που συντάσσει η Παναγιώτης Μανδαλιός. Δίπλα, έξω από την προθήκη υπάρχει ένας φωνογράφος Edison του 1900, προσφορά του Τώνη Παυλίδη. Στο φωνογράφο υπάρχει ένας δίσκος της Σοφίας Βέμπο και ένα κουτί με βελόνες.

Κανταδόροι

Η Πέμπτη προθήκη είναι αφιερωμένη στον Βασίλη Μιχαηλίδη. Το δεύτερο βιβλίο με ποιήματα που εκδόθηκε όταν ακόμα ζούσε ο ποιητής το 1911 καθώς και βιβλίο που εξέδωσε ο Δήμος Λεμεσού το 1960 με επιμέλεια του Νικόλαου Ξιούτα καθώς και χειρόγραφα του ποιητή. Τη συλλογή του 1911 δώρισε στο Αρχείο ο Ζαχαρίας Κούντουρος. Υπάρχει, επίσης, η πρώτη μονογραφία που γράφτηκε για τον ποιητή του Γιάννη Λέφκη.

Βασίλης Μιχαηλίδης

Η έκτη προθήκη περιέχει έργα σε σμάλτο που έκανε ο Πανίκος Μιχαηλίδης και που η οικογένειά του έχει δανείσει για να εκτίθενται στο ιστορικό Αρχείο της πόλης. Πρόκειται για έργα υψηλής καλλιτεχνικής σύλληψης και τεχνικής.

Ανεβαίνοντας τη ξύλινη σκάλα προς το πρώτο όροφο κρέμεται ένας πολυέλαιος, που προέρχεται από παλιά οικία της Λεμεσού, δωρεά του «Inner Wheel Club Limassol Amathusia». Ο πολυέλαιος αναπαλαιώθηκε πρόσφατα και δωρήθηκε στο Αρχείο για να κοσμήει και να φωτίζει την είσοδο του Μουσείου.

Στον ίδιο χώρο βρίσκεται και η ταμπακιέρα που δώρισε ο Δανός διευθυντής του Αμιάντου Jenkins στον Γαβριήλ Κουδουνάρη, διευθυντή της Τράπεζας Αθηνών στη Λεμεσό (από το 1910) όταν εκείνος κατάφερε τη δεκαετία του 1930 να διασώσει το ορυχείο από την οικονομική καταστροφή (ένεκα της Μεγάλης Ύφεσης) συνεχίζοντας να δανείζει το Ορυχείο παρόλες τις εκκλήσεις για το αντίθετο από την Διεύθυνση της Τράπεζας στην Αθήνα, διασώζοντας 5.000 εργαζόμενους. Εις ένδειξη ευγνωμοσύνης για την πίστη του στην εταιρεία, του χάρισε αυτό το σπάνιο αντικείμενο, το οποίο η εταιρεία έδινε μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Η δωρεά της

ταμπακιέρας οφείλεται στον Νίκο Ρώσσο, πρώην δημοτικό σύμβουλο και παράγοντα της πόλης, στον οποίο περιήλθε και την δώρισε το Μουσείο.

Τέλος στον προθάλαμο είναι μια φωτογραφία με τους «Συναχωρίτες», παλιούς Κανταδόρους της Λεμεσού. Στα δεξιά, θα δει κάποιος μια κατασκευή του Κωστάκη Μαυρογένη από Καρναβάλια της δεκαετίας του 1960. Δίπλα από όλα αυτά θα δει κανείς κάπες κανταδόρων της Λεμεσού, προσφορά του κανταδόρου και συλλέκτη Παναγιώτη Μανδαλιού.

Κανταδόροι

Συνεχίζοντας στα δεξιά είναι η αίθουσα αφιερωμένη στα καρναβάλια και τους Κανταδόρους της Λεμεσού. Θα δει κανείς τα κοστούμια των «βασιλιάδων» του Καρναβαλιού, Λούλη Κατσουνωτού, Άκη Γεωργίου Ταϊτού, της Ρίτσας Κουτσούδη και του Αρτεμάκη Ζαχαρίου και το κοστούμι του Δήμαρχου Λεμεσού Ανδρέα Χρίστου καθώς και πολλά άλλα κοστούμια εποχής. Αξίζει να σημειώσουμε ότι υπάρχουν κοστούμια που σχεδίασε η σημαντική ‘εργάτις’ της ιδέας της Λεμεσού Λούλλα Σιούσμιθ (Shoosmith). Στην αίθουσα υπάρχουν ραπτομηχανές με ρούχα καρναβαλιού έτοιμα να ραφτούν, δείγμα τιμής προς όλες εκείνες τις ράπτριες που κατασκεύασαν κατά καιρούς κοστούμια καρναβαλιού. Οι φωτογραφίες πίσω από το κάθε κοστούμι είναι του φωτογράφου Κόκου Χριστοφή.

Καρναβάλι

Στη συνέχεια της διαδρομής ακολουθεί το γραφείο του Επιστιμονικού Διευθυντή του Ιδρύματος κ. Μίμη Σοφολέους που είναι επισκέψιμο στο κοινό. Στο δωμάτιο αυτό υπάρχει η συλλογή βιβλίων που δώρισε στο Αρχείο ο ιστορικός και συγγραφέας, Αριστείδης Λ. Κουδουνάρης (1936-2019), στον οποίο αφενός, η Κύπρος θα οφείλει ες αεί το «Βιογραφικού Λεξικό Κυπρίων 1800-1920», το οποίο παρέδωσε πριν «φύγει» στην έβδομη βελτιωμένη και επηυξημένη του έκδοση. Ο Αριστείδης Κουδουνάρης γεννήθηκε το 1936 στη Λεμεσό. Σπούδασε εμπορολογία στο Πανεπιστήμιο του Μπράντφορντ στην Αγγλία και πολιτικές επιστήμες στο Trinity College του Δουβλίνου, όπου παρακολούθησε και μαθήματα Ιστορίας. Ο Αριστείδης Λ. Κουδουνάρης ήταν από τους ιδρυτές της Κυπριακής Εταιρείας Ιστορικών Σπουδών το 1989, της οποίας έκτοτε ήταν πρόεδρος. Ήταν, επίσης, εκπρόσωπος της Βυρωνικής Εταιρείας «Byron Society» στο Λονδίνο το 1971 και εκτελεστικός σύμβουλος του Πιεριδείου Ιδρύματος.

Στον ίδιο χώρο υπάρχει, επίσης, η «Λεμεσιανοκεντρική Βιβλιοθήκη» με βιβλία αποκλειστικά για τη Λεμεσό, που χάρισε στο Μουσείο ο Μίμης Σοφοκλέους και τμήμα της δωρεάς των βιβλίων του Γιάννη Λεύκη. Ο

Γιάννης Λεύκης (πραγματικό όνομα Γιάννης Παπαγγέλου) γεννήθηκε στη Λάρνακα της Κύπρου. Αποφοίτησε από το Εμπορικό Λύκειο της Λάρνακας (1917). Εργάστηκε στην εταιρεία Khedivial Mail Steamship and Craning Dock Company (1917-1927) και στην Κυπριακή Εταιρεία Οιοπνευματωδών (1927-1958). Από νεαρή ηλικία στράφηκε στην ποίηση και πρωτοεμφανίστηκε στο χώρο της λογοτεχνίας με ένα δημοσίευμα στην κυπριακή εφημερίδα Ηχώ το 1915. Συνιδρυτής με τον Παναγιώτη Κτωρίδη του φιλολογικού περιοδικού της Λάρνακας Μούσα, του οποίου η κυκλοφορία απαγορεύτηκε από την αποικιακή κυβέρνηση της Κύπρου, και με τον Αιμίλιο Χουρμούζιο του περιοδικού Αβγή, συνεργάστηκε με τις εφημερίδες της Κύπρου Σάλπιγξ, Αλήθεια, Νέος Άνθρωπος, Ελευθερία και με τα περιοδικά Κυπριακά Γράμματα και Νέα Εποχή.

Στο δωμάτιο ξεχωρίζει μια γκραβούρα (προσφορά της Έρμας Στυλιανίδου), παρουσιάζει την Πλατεία Στεφανή Λανίτη (εκεί που είναι σήμερα η Πολεοδομία, οδός Ανεξαρτησίας-Αθηνών-Σαλαμίνας). Στη λεζάντα αναγράφεται λανθασμένα: «*A mass meeting of Turkish Cypriots was recently held at Limassol to petition the English Government to enter into negotiations with the Porte with a view to bring under the union of Greece; or, failing that, to abolish the yearly tribute of 92,500 payable to Turkey under the Convention of 1878.*». Οι δεκάδες ελληνικές σημαίες δείχνουν ότι δεν πρόκειται για Οθωμανούς, αλλά για Έλληνες της Κύπρου. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η κοινωνική διαστρωμάτωση. Μπροστά άνθρωποι με 'ψαθάκια' και πίσω ο 'λαός' με τις κυπριακές βράκες. Διακρίνεται με τη λευκή βράκα ένας Τουρκοκύπριος (όγδος από δεξιά). Ένας διαδηλωτής είναι καβαλικεμένος για να βλέπει τι γίνεται μπροστά στο υπομονετικό γαϊδουράκι ο οποίος στέκεται στωικά περιμένοντας το αφεντικό του να εκτελέσει το πατριωτικό του καθήκον και να επιστρέψουν στο χωριό του.

Στο διάδρομο υπάρχει η προθήκη που είναι αφιερωμένη στις «Σφραγίδες της Λεμεσού» και είναι δωρεά του Inner Wheel του Ροταριανού Ομίλου «Αμαθουσία». Ακολουθεί η προθήκη αφιερωμένη στον Δρ. Μάριο Τριτοφτίδη και αποτελεί δωρεά της συζύγου του κ. Κούλας Τριτοφτίδου, η οποία έχει δωρίσει στο Ιστορικό Αρχείο το αρχείο του Μάριου Τριτοφτίδη. Υπάρχει επίσης η συλλογή με τα «γυαλλικά» της Κλινικής Μάριου Τριτοφτίδη, που δώρησε η σύζυγός του κ. Κούλα Τριτοφτίδου.

Φωτογραφίες από την κλινική Τριτοφτίδη

Ακολουθεί η αίθουσα που φιλοξενεί πέντε σημαντικές προσωπικότητες της ιστορίας Λεμεσού οι οποίοι ο καθένας με τον τρόπο του συνέβαλαν στην ανάπτυξη της σκισσογραφίας και της σάτιρας στον τόπο μας. Πρόκειται για τον Γιώργο Φασουλιώτη, Βίκτωρα Ιωαννίδη, Τάκη Αποστολίδη, Γιώργο Μαυρογένη και Άντη Ψημενόπουλο. Στους τοίχους υπάρχουν αυθεντικά έργα των καλλιτεχνών, ενώ στην προθήκη που βρίσκεται στο μέσο της αίθουσας θα δει κανείς τις εφημερίδες «Το Γέλιο» του Γιώργου Φασουλιώτη, τη «Σατριική» του Γιώργου Μαυρογένη, το βιβλίο «Μαυρογένης», «Το Χιούμορ» και «Το Νυστέρι» του Άντη Ψημενόπουλου. Θα δει επίσης το βιβλίο «Ιστορία της Σάτιρας στην Κύπρο» του Τάσου Αριστοτέλους. Το υλικό του Γιώργου Φασουλιώτη προέρχεται από το Αρχείο του Δημήτρη Ζαβού, ο οποίος διέσωσε το μεγαλύτερο μέρος του έργου του. Το έργο του Βίκτωρα Ιωαννίδη προέρχεται από τη συλλογή του ζωγράφου που διατηρεί ο γιος του Στέλιος Β. Ιωαννίδης. Το υλικό του Τάκη Αποστολίδη προέρχεται από το αρχείο του Γιώργου Αποστολίδη, του Χρίστου Χριστοφόρου και του Τίτου Κολώτα. Το υλικό από το αρχείο του Γιώργου Μαυρογένη και του Άντη Ψημενόπουλου έχουν παραχωρηθεί από τους καλλιτέχνες στο Αρχείο.

Η επόμενη αίθουσα αυτή είναι αφιερωμένη στον μεγάλο Ήρωα-Δήμαρχο της Λεμεσού Χριστόδουλο Σώζο (1908-1912). Θα δε κανείς το γραφείο και την καρέκλα του, φωτογραφίες και άλλο υλικό. Η αίθουσα αυτή είναι αφιερωμένη στο έργο του Δήμου Λεμεσού γι αυτό φιλοξενούνται αντικείμενα, έγγραφα και φωτογραφίες από την προσφορά του Δήμου Λεμεσού στην πόλη και τους πολίτες. Το γραφείο περιέσωσε ο παλιός δημοσιογράφος και δεινός καρναβαλιστής και μέλος της Εκκλησιαστικής Επιτροπής της Αγίας Νάπας Γεώργιος Ταλιαδώρος Τέμπλαρ ο οποίος το άφησε κληρονομιά στην κόρη του Χρύσα Παπαρέ και η οποία το δώρισε, με τη σειρά της, στον Δήμο Λεμεσού για να καταλήξει σήμερα να κοσμήει την «Αίθουσα Χριστόδουλου Σώζου», στο Ιστορικό Αρχείο.

Φωτογραφίες Χριστόδουλου Σώζου

Κενοτάφειο Χρ. Σώζου στο Κήπο

Στον διάδρομο υπάρχει μια ειδική έκθεση υλικού η οποία αποτελείται από α) το γραφείο του Διοικητή Λεμεσού β) τηλέφωνο εποχής (δωρεά του Μιχάλη Χριστοδουλίδη) και δίπλα (γ) θα δει κάποιος τον Τηλεφωνικό Κατάλογο του 1929, δωρεά του Αριστείδη Γιορδαμλή του οποίου ο πατέρας, Ιούλιος Γιορδαμλής, ήταν ο εισηγητής της τηλεφωνίας στη Λεμεσό.

Πάνω από το γραφείο του Διοικητή Λεμεσού, υπάρχει ένα μοναδικό αρχαικό κομμάτι. Πρόκειται για μια αφίσα που έγινε επί Αγγλοκρατίας, επί Βασιλέως Γεωργίου, το 1918 (21 Ιουλίου 1918). Είναι δωρεά της κυρίας Μαίρης Μαυροπούλου. Έχει τίτλο «Ενδιαφέρουσα Αγγελία» και τελειώνει με το κλασικό «Ζήτω ο Βασιλεύς». Με αυτή την αφίσα η οποία είναι φτιαγμένη στο χέρι οι Βρετανοί καλούσαν τους Κυπρίους να καταταγούν στο «Σώμα Ημιονηλατών (Μουλαράδων).

Απέναντι σώζεται η αφίσα που κυκλοφόρησε τον Φεβρουάριο του 1958 από την «Επιτροπή προς Διατήρησιν Αρμονικών Σχέσεων Ελλήνων και Τούρκων» καλώντας τους Έλληνες και Τούρκους της Λεμεσού να παραμείνουν ενωμένοι και να μην παρασυρθούν από τα έκτροπα που δημιουργήθηκαν.

Στον διάδρομο υπάρχουν ακόμα τρεις σημαντικές προθήκες. Η πρώτη είναι αφιερωμένη στα παλιά ξενοδοχεία της Λεμεσού και είναι δωρεά του Ροταριανού Ομίλου «Λεμεσός», επί προεδρίας του κ. Βασίλη

Χατζηβασιλείου. Περιέχει κουζινικά από πορσελάνες και μαχαιροπήρουνα, καθώς και φωτογραφίες, κλειδιά και άλλα αντικείμενα των ξενοδοχείων. Υπάρχει σε ειδική προθήκη η συλλογή με όλα τα «γυαλλικά» του Ξενοδοχείου «Κούριον» που δώρησε στο Αρχείο ο Στέλιος Μυλωνάς. Στον ίδιο χώρο παρουσιάζεται και μέρος της συλλογής αντικειμένων του Αριστείδη Λ. Κουδουνάρη (1936-2019), που, κυριολεκτικά, ήρθαν κοντά μας την ημέρα του θανάτου του.

Από τη συλλογή πορτραίτων του Ιδρύματος που παρουσιάζονται στη μόνιμη έκθεση ξεχωρίζει αυτό της Μαρίας Συμεωνίδου του 1862. Ήταν κόρη της Λεμεσιανής οικογένειας Χατζηστεφανή και την απεθανάτησε ο ιερομόναχος Διονύσιος Χριστίδης. Η ενδυμασία της, αποτελούμενη από μεταξωτό πουκάμισο και μεταξωτή φούστα, βελούδινο γιλέκο με χρυοκέντημα και σταμπωτό μαντήλι στο κεφάλι είναι κλασικό δείγμα Κύπριας αστής του 19ου αιώνα. Η αναπαράσταση αυτή πέρασε στην αιωνιότητα και μέσω της κυπριακής λίρας.

Κυπριακή Λίρα

Σημαντικό είναι και το πορτραίτο στο τέλος του διαδρόμου αυτό του Γεώργιου Φραγκούδη, που γεννήθηκε το 1869 και πέθανε το 1939 και ήταν ο ιδρυτής της γνωστής Παντείου Σχολής Πολιτικών Επιστημών των Αθηνών. Σπούδασε νομικά στην Αθήνα και πολιτικές επιστήμες στο Παρίσι, όπως κι αγγλικά στο Λονδίνο. Νομικός στην Αθήνα. Το 1898 ίδρυσε στην ελληνική πρωτεύουσα τον «Πατριωτικό Σύνδεσμο Κυπρίων» και σαν πρόεδρός του οργάνωσε το 1901 την πρώτη κυπριακή έκθεση γεωργικών προϊόντων στο Ζάππειο μέγαρο.

Γεώργιος Φραγκούδης

Η επόμενη αίθουσα είναι αφιερωμένη την εκπαίδευση. Υπάρχει ειδική προθήκη με σχολικά βιβλία (π.χ. Αριστ. Πηλαβάκη *Η Λεμεσός και τα Σχολεία της*, 1929, *Εκπαιδευτικά Ανάλεκτα*, του Νικόλαου Ξιούτα, 1969, τα περιοδικά *Αργώ*, *Ηγησώ* και πολλά άλλα), όλα από το αρχείο του Δήμου καθώς και από ιδιωτικά αρχεία, χειρόγραφο του ποιήματος του Ανδρέα Παστελά «Άδεια Θρανία», ύμνος για τη μαθητιώσα νεολαία της Κύπρου της εποχής του Αγώνα 55-59. Υπάρχει επίσης το μοντέλο του γλυπτού που υπάρχει στη Λεωφόρο Μακαρίου αφιερωμένο στη «Μαθητιώσα Νεολαία της Κύπρου» του γλύπτη Θεόδουλου Θεοδούλου, προσφορά της Σχολικής Εφορείας Λεμεσού. Στους τοίχους υπάρχουν φωτογραφίες από τη σχολική ζωή της Λεμεσού από παλαιότερες εποχές με τρεις φωτογραφίες από το αρχείο του Φαίδωνα Ποταμίτη και μια από το αρχείο του

Χριστάκη Σαββίδη. Του Ανδρέα Θεμιστοκλέους (προσφορά του Λανιτείου) Σχολάρχη της πόλης και ιδρυτή του Γυμναστικού Συλλόγου «Τα Ολύμπια» (1892) .

Φωτογραφίες σχολικών κτιρίων

Στον ίδιο χώρο υπάρχουν φωτογραφίες και μουσικά όργανα από τη Φιλαρμονική του Δήμου Λεμεσού.

Φωτογραφίες της Φιλαρμονικής του Δήμου Λεμεσού.

Η ξενάγηση στο Ίδρυμα ολοκληρώνεται με την παρουσίαση ενός σαλονιού της χρυσής εποχής της Λεμεσού, προσφορά της γκαλερί Eigma Auctions. Από τα πρώτα χρόνια της Αγγλικής κυριαρχίας άρχισαν τη λειτουργία τους το πρώτο ταχυδρομείο, το πρώτο τηλεγραφείο και το πρώτο νοσοκομείο. Το 1880 λειτούργησε και το πρώτο τυπογραφείο όπου πρωτοεκδόθηκαν οι εφημερίδες «Αλήθεια» και «Αναγέννηση» το 1897. Η εφημερίδα «Σάλπιγξ» εκδόθηκε τον ίδιο καιρό. Οι αλλαγές τις οποίες επέφεραν οι Βρετανοί συνέβαλαν στην ανάπτυξη της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής ζωής του νησιού. Σχολεία, θέατρα, γκαλερί τέχνης, μουσικές αίθουσες και ποδοσφαιρικά σωματεία δημιουργήθηκαν και έπαιξαν ένα σημαντικό ρόλο στην πολιτιστική ζωή της Λεμεσού.

Πάνω από το τζάκι θα συναντήσει κανείς ένα ζωγραφικό πίνακα στον οποίο το θέμα είναι η Λεμεσός. Πρόκειται για τον πρώτο πίνακα που φιλοτεχνήθηκε με θέμα τη Λεμεσό, το 1900, έργο του Μιχαήλ Κουφού.

Στην αίθουσα υπάρχει το πιάνο της Ανίτας Παπαδοπούλου, που προήλθε στον Δήμο Λεμεσού και στο Αρχείο ύστερα από δωρεά του συζύγου της Γιώργου Παπαδόπουλου και τη μεσολάβηση του «Inner Wheel Λεμεσού Αμαθουσία». Τα περισσότερα έπιπλα του δωματίου προέρχονται από τη συλλογή της οικογένειας Παστίδη. Υπάρχει μια φωτογραφία του μαέστρου και μουσουργού Σόλωνα Μιχαηλίδη με αφιέρωση προς την Ανίτα Παπαδοπούλου. Συνθέτης, μουσικολόγος, αρχιμουσικός, δάσκαλος, ο Σόλων Μιχαηλίδης (1905-1979) ήταν μια πολύπλευρη προσωπικότητα με διεθνή ακτινοβολία που κυριάρχησε στη μουσική ζωή της Κύπρου και της Ελλάδας. Σημαντικά έργα του ήταν το «Αφιέρωμα στα Φυλακισμένα Μνήματα», « In Memorial » για ορχήστρα εγχόρδων 1974, την καντάτα «Ύμνος και Θρήνος για την Κύπρο» σε στίχους Γιάννη Ρίτσου 1975, τη συμφωνική εικόνα «Κερύνεια μου» 1976, το χορωδιακό «Κερύνεια μου» σε στίχους Κύπρου Χρυσάνθη 1979 και άλλα.

Δείτε το βίντεο <https://youtu.be/ZN1oYyLTy80>

Σόλων Μιχαηλίδης

Πέρα από τα αντικείμενα που εκτίθενται στο χώρο υπάρχει και μια πληθώρα που αναμένει καρτερικά, την κατάλληλη χρονική στιγμή και την αφορμή για να παρουσιαστεί. Ο Στο Παττίχειο Δημοτικό Μουσείο, Ιστορικό Αρχείο και Κέντρο Μελετών Λεμεσού, επίσης, έχουν συμπεριληφθεί εκτός από το Αρχείο του Δήμου Λεμεσού και πλήθος αρχείων τόσο μεμονομένων ιδιωτών όσο και οργανισμών που μελετώνται συστηματικά. Στο βίντεο που ακολουθεί ο Επιστημονικός Διευθυντής κ. Μίμης Σοφοκλέους αποχαιρετά τον θεατή στη ψηφιακή περιήγηση και ελπίζει να αποτελέσει το έναυσμα για την ρεαλιστική επίσκεψη στο χώρο μας.

Δείτε το βίντεο https://youtu.be/0xSxKD_GqNI